

تأثیر انتخاب اطلاعات بر اطمینان و قضاوت حسابرس

دکتر حسن همتی

استادیار حسابداری، موسسه آموزش عالی پرندک
hemmati_h433@yahoo.com

دکتر محمدرضا مهربان پور

استادیار حسابداری، دانشکده مدیریت و حسابداری، پردیس فارابی دانشگاه تهران، قم، ایران
mehrabanpour@ut.ac.ir

مهدی محرابی زاده

کارشناسی ارشد حسابداری، موسسه آموزش عالی پرندک

چکیده

هدف اصلی این پژوهش تبیین عوامل موثر بر اطمینان حاصل از قضاوت حسابرسی و بررسی تأثیر حق انتخاب، ریسک دعاوی حقوقی، میزان اطلاعات، تجربه بر اطمینان حسابرسی می‌باشد. برای بررسی فرضیه‌های مطرح شده در پژوهش، با ارائه اطلاعات یک شرکت فرضی و تصدی مسئولیت پروژه به شرکت‌کنندگان در نظرسنجی و بیان نشانه‌های مبنی بر بروز مشکل نابابی موجودی‌های شرکت فرضی، قضاوت شرکت‌کنندگان حسابرسی مورد بررسی قرار گرفت. داده‌های این پژوهش با استفاده از طرح پژوهش و پرسشنامه آنلاین در جامعه آماری توزیع شده که قضاوت ۲۲۳ نفر جمع آوری شده است. شرکت‌کنندگان پس از شرکت در طرح به صورت تصادفی و با شانس برابر در یکی از سناریوهای دارای حق انتخاب یا عدم انتخاب جهت ارائه اطلاعات تکمیلی و ریسک دعاوی حقوقی کم یا زیاد مواجه شده‌اند. نتایج تجزیه و تحلیل داده‌ها گویای آن است که در شرایطی که ریسک دعاوی حقوقی زیاد می‌باشد حسابرسان با تجربه کمتر در شرایطی که حق انتخاب دارند، تمایل به جمع‌آوری میزان اطلاعات بیشتری در شرایط عدم حق انتخاب دارند. همچنین نتایج حاکی از این مطلب بود که داشتن حق انتخاب باعث اطمینان بیشتر نسبت به قضاوت حسابرسان گردیده و مخصوصاً زمانی که ریسک دعاوی حقوقی زیاد می‌باشد در صورت وجود تجربه بالا این اطمینان افزایش می‌یابد. **واژگان کلیدی:** انتخاب اطلاعات، اطمینان، قضاوت حسابرسی، ریسک دعاوی حقوقی، تجربه.

مقدمه

پژوهش‌های بسیاری در حسابرسی در خصوص قضاوت، تجربه، اطمینان حسابرس، حق انتخاب و ریسک دعاوی حقوقی صورت گرفته است. پژوهش‌های قبلی نشان می‌دهد که حسابرس با درک ریسک دعاوی حقوقی باعث افزایش تأثیر قضاوت حسابرس و افزایش محافظه‌کاری آنها می‌گردد. همچنین تحقیقات نلسون و تایلر^۱ (۲۰۰۷)، ردلمیر و همکاران^۲ (۲۰۰۱)، شفیر^۳ (۲۰۰۰)، بستاردی^۴ (۱۹۹۸) نشان می‌دهند که وجود عدم حق انتخاب در جمع‌آوری اطلاعات حسابرسی باعث تمایل به کسب اطلاعات بیشتر در شرایط مشابه در صورت وجود حق انتخاب می‌گردد. تحقیقات ویلکس^۵ (۲۰۰۲)،

¹ Nelson and Tayler

² Redelmeier et al

³ Shafir

⁴ Bastardi

⁵ Wilks